

Archiefwerking met betrekking
tot het architecturale erfgoed

Jaarverslag 2007
Inhoudelijk activiteitenverslag

CentrumVlaamseArchitectuurarchieven

I.	SENSIBILISEREN	3
I.1	Continueren van de website http://www.cvaa.be	3
I.2	E-nieuwsbrief	3
I.3	Erfgoeddag: Kitsch, Camp of Design?	3
I.4	Open Monumentendag.....	4
I.5	<i>Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973</i>	4
I.6	Publicaties	4
II.	Acties rondom bewaren, onderzoeken en ontsluiten.....	5
II.1	Registratie & ontsluiting van architectuurarchieven.....	5
II.2	<i>Isia Isgour 1913-1967</i>	5
II.3	Het Gekwetste Gewest. Behoud, beheer en ontsluiting van wederopbouwarchieven in de Westhoek	5
II.4	Renaat Braem 1910-2010	6
II.5	Partnership Universiteitsarchief KUL / Foto-album Hoste	6
II.6	Huizen van papier	6
III.	Kennisoverdracht	7
III.1	Het CVAa als spreker op studiedagen van derden.....	7
III.2	Publicatie <i>Handleiding Architectuurarchieven: materiële zorg</i>	7
III.3	Partnership AMSAB / Publicatie <i>Het Paleis op de heide</i>	7
III.4	Adviesverlening	8
III.5	F.A.Q en Toolbox	8
III.6	<i>Focus Architectuurarchieven: Huib Hoste</i>	8
III.7	Onderzoeksbalans VIOE	8
III.8	Partnership Richtlijnen Sociale Huisvestingsmaatschappijen.....	8
IV.	Coördinatie.....	8
IV.1	Rapport <i>Architectuurarchieven in Vlaanderen</i>	9
IV.2	Opvolgen van signalen architectuurarchieven – Voorbereiding netwerk	9
IV.3	Architectuurtijdschriften mapping.....	9
IV.4	Adviesraad	10
IV.5	Digitalisering.....	10
V.	Procedures voor overdracht & verwerving	10
V.1	Architectuurarchief Marcel Geens	10
V.2	Architectuurarchief familie Dugardyn.....	10
V.3	Architectuurarchief Axel Ghysaert	10
V.4	Architectuurarchief Camiel Van Elslande	11
VI.	Communicator en bemiddelaar	11
VI.1	Adviesraad	11
VI.2	Vertegenwoordiger in verschillende overlegorganen.....	11
VI.3	Deelname aan colloquia, aanwezigheid op lezingen en tentoonstellingen	11
VII.	Samenvatting	12
VIII.	Bijlagen	13

Dit jaarverslag 2007 is opgebouwd tegen de achtergrond van het *Beleidsplan Archiefcoördinatie* opgesteld in maart 2003 en het jaarplan 2007 dat binnen dit beleidsplan werd geschreven.

I. SENSIBILISEREN

Het sensibiliseren van architecten en het grote publiek omtrent architectuurarchieven is een kerntaak van het CVAa. Daarnaast is er speciale aandacht voor (kunst-)historici, architecten, journalisten, restauratoren, archivariissen, studenten, opdrachtgevers, eigenaars, overheden en de bouwsector die in hun professionele activiteiten met architectuurarchieven te maken hebben.

I.1 Continuëren van de website <http://www.cvaa.be>

De website, het voornaamste communicatiemiddel naar het publiek, vormt een onderdeel van de VAI-website en kende in 2007 een enorme toename van het aantal bezoeken en bezoekers. De cijfers zijn ten gevolge van een verandering in het telsysteem van de provider van de VAI-website slechts tot en met oktober 2007 vergelijkbaar met die van 2006 (125.446 bezoekers, 848.096 bezochte webpagina's in 2006 – 325.569 bezoekers, 1.597.053 bezochte pagina's van 1 januari 2007 tot en met 31 oktober 2007).

De CVAa-website werd opgestart in het voorjaar 2005 en bleek eind 2007 aan vernieuwing toe. De oorspronkelijke boomstructuur volstond niet meer om de 'content' gegenereerd in de voorbije jaren in de website te vatten. Met het oog op de nieuwe beleidsperiode voerde het CVAa hiervoor een onderzoek. In samenwerking met het communicatie/webdesign en development bureau *Design is Dead* en grafisch vormgever Tom Hautekiet werd de site grondig herwerkt. De resultaten van dit proces zijn vanaf 2008 online te bekijken. De nieuwe website zal CVAa toelaten een helder overzicht te bieden van alle activiteiten, meer dossiers en andere informatie beschikbaar te stellen aan zijn doelpubliek en een internationaal publiek te informeren door uitbreiding van de Engelstalige site. De nieuwe site is dynamischer en bevat een update toolbox voor architecten, een handig zoekframe voor de Databank Vlaamse Architectuurarchieven en excerpten uit de CVAa-publicaties.

Uitvoering: Bregje Provo

I.2 E-nieuwsbrief

Het CVAa bepaalt mee de inhoud van de maandelijkse digitale nieuwsbrief van het VAI. Items over het CVAa verschenen in volgende nieuwsbrieven: 1) Nieuwsbrief nr. 46 – februari '07: Tentoonstelling Wonen in Welvaart in Leuven, 2) Nieuwsbrief nr. 49 – april '07: Randprogramma Wonen in Welvaart in Leuven, 3) Nieuwsbrief nr. 51 – april '07: Erfgoeddag / Kitsch, camp of design, 4) Nieuwsbrief nr. 60 – juli '07 : CVAa/ Bouwen aan een Vlaamse collectie architectuurarchieven, 5) Nieuwsbrief nr. 61 – september '07: CVAa-samenwerking/ Tentoonstelling Wonen in welvaart op de Open Monumentendag, 6) september '07: Vacatures bij het VAI en het CVAa, 7) Nieuwsbrief nr. 64 – september '07: Nieuw archiefmateriaal over woning Hoste ontdekt, 8) Nieuwsbrief nr. 65 – december '07: CVAa-nieuwsbrief: Handleiding architectuurarchieven: materiële zorg, wederopbouwarchieven: project en vacature, boekpresentatie, 9) Nieuwsbrief nr. 68 – oktober '07: CVAa activiteit/ Wonen in welvaart in Oostende, CVAa activiteit/ Lezing Paul Robbrecht en Leon Smets tijdens persconferentie CVAa.

Uitvoering: Annelies Nevejans, Sofie De Caigny

I.3 Erfgoeddag: Kitsch, Camp of Design?

Onder het motto 'Niet te schatten' stond de erfgoeddag in 2007 in het teken van waarden. Het CVAa werkte samen met het Designmuseum en het Designarchief in Gent rond de vraag *Kitsch, Camp of Design?* op de erfgoeddag (zondag 22 april 2007). Het CVAa verzorgde hierbij het architecturale luik van de tentoonstelling en leverde hiervoor afbeeldingen uit architectuurarchieven. Er werden 834 bezoekers geteld.

Uitvoering: CVAa-team

I.4 Open Monumentendag

De coördinator van het CVAA gaf in de aanloop naar de Open Monumentendag 2007 een lezingenreeks (7/02, 27/02, 6/03, 13/03 en 3/04/2007) in elke Vlaamse provincie waarin zij vanuit haar expertise als architectuurhistorica een toelichting gaf bij het thema dat dit jaar centraal stond op de Open Monumentendag: *Wonen*. In deze lezing legde zij de nadruk op het belang van architectuurarchieven voor de studie van dit thema. Zij schreef tevens een artikel om de lokale comités inhoudelijk te voeden, werkte mee aan de publicatie 'Wonen toen en nu' (Borgerhoff / Lamberigts, 2007) en verzorgde het inhoudelijke luik over het thema op de persconferentie.

Uitvoering: Sofie De Caigny

I.5 Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973

Een van de strategieën om verschillende doelgroepen te sensibiliseren voor de culturele waarden van architectuurarchieven is het maken van tentoonstellingen en catalogi voor een breed publiek. De expositie en gelijknamige catalogus *Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur 1948-1973* zijn hiervan een eerste resultaat. De tentoonstelling opende in november 2006 in deSingel. In 2007 werd de tentoonstelling hernomen in Leuven in samenwerking met Stad en Architectuur (23/03/2007-28/04/2007), in Waregem in samenwerking met het Stadsarchief Waregem (07/09/2007-30/09/2007) en in Oostende in samenwerking met Oostende Werft (05/10/2007-24/10/2007). Ook in het Hoofdkantoor van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen in Brussel werd een spin-off van de tentoonstelling vertoond op de Vlaanderendag (22/04/2007).

- Aantal bezoekers in deSingel in **Antwerpen** (30/11/2006-14/01/2007) : 923 (excl. openingsavond - naar schatting 200 personen). Daarnaast is de tentoonstelling door de opstelling in de gang van deSingel ook bezocht geweest door het publiek dat naar voorstellingen ging in deSingel. Daardoor ligt het publiekscijfer ver boven dit 'meetbare' getal van 923. Het educatieve programma werd op 1/01/2007 verzorgd door Ine Lemmens en Sofie De Caigny. Daarnaast werd in 2007 nog drie maal een geleide rondleiding georganiseerd (09/01, 10/01 en 13/01).
- Aantal bezoekers in de Campusbibliotheek Arenberg in **Leuven** (23/03/2007-28/04/2007): 650, waarvan 250 zich inschreven voor een rondleiding of activiteit uit het randprogramma, georganiseerd door Stad en Architectuur. Sofie De Caigny verzorgde een inhoudelijke lezing op de openingsavond (22/03/2007) en gaf een geleide rondleiding (28/03/2007). Op 29/03/2007 werd het educatief programma georganiseerd door Ine Lemmens.
- Aantal bezoekers in de Raadzaal van het Stadhuis in **Waregem** (07/09/2007-30/09/2007): 1000
Het educatieve programma ging op 13/09/2007 door en werd gevolgd door een lezing van Sofie De Caigny.
- Aantal bezoekers in het Kursaal Oostende (05/10/2007-24/10/2007): 564. Op 10/10/2007 werd een rondleiding georganiseerd voor de gidsen van de stad Oostende zodat de expertise werd doorgegeven om op de Dag van de Architectuur deze tentoonstelling te kunnen gidsen.

Uitvoering 2007: Annelies Nevejans, Sofie De Caigny, Ine Lemmens (educatieve medewerker VAI)

De productiecoördinatie van de hernemingen werd uitbesteed aan een freelance-medewerker. Voor Leuven was dit Erwin De Meur, voor Waregem en Oostende Miriam Wuisman.

I.6 Publicaties

Zie IV.2

II. ACTIES RONDOM BEWAREN, ONDERZOEKEN EN ONTSLUITEN

Vlaamse archiefinstellingen, musea en andere culturele instellingen bewaren en beheren een enorme rijkdom aan architectuurarchieven. Het CVAA biedt via het opzetten van partnerships ondersteuning voor een goed beheer van deze archieven en ontwikkelde hiervoor speciale instrumenten.

II.1 Registratie & ontsluiting van architectuurarchieven

Het prospecteren en registreren van architectuurarchieven in Vlaanderen was een vast onderdeel van de dagelijkse werking van CVAA in 2007. De reeds bestaande gegevens werden geactualiseerd, aangevuld en bijgewerkt. Daarnaast was er ook bijkomende prospectie naar archieven en archiefvormers. De gegevens worden in de eerste plaats verwerkt in een databank voor intern gebruik die momenteel ca. 580 namen van archiefvormers bevat. De architectuurarchieven waarvan alle gegevens volledig zijn, worden verwerkt tot records in de databanken Odis en Archiefbank Vlaanderen. Ook andere partners voeren gegevens in deze databanken in. Het CVAA volgt de invoer van fiches over architectuurarchieven op en geeft advies waar nodig. Via de website van het CVAA kan er ook via een aangepaste interface worden gezocht op architectuurgegevens in Archiefbank Vlaanderen. Voor een overzicht en bijkomende informatie van de gegevens over architectuur in Odis en Archiefbank Vlaanderen zie bijlage.

Uitvoering: Annelies Nevejans

II.2 *Isia Isgour 1913-1967*

De reeks *Focus Architectuurarchieven* heeft de expliciete doelstelling om een antwoord te bieden op de versnippering van het landschap van de architectuurarchieven in Vlaanderen. Veel archieffondsen raakten immers verspreid over verschillende bewaarplaatsen. De *Focus*-reeks biedt een overzicht van gelokaliseerde archieven en archiefstukken gekoppeld aan een oeuvrelijst van de archiefvormer. Deze geïntegreerde oeuvrelijst biedt onderzoekers, beheerders van gebouwen, erfgoedzorgers en andere doelgroepen een instrument voor verder onderzoek en beheer van het gebouwde patrimonium.

In dit kader werd in 2007 onderzoek gedaan naar het leven, werk en de architectuurarchieven van *Isia Isgour* (in samenwerking met verschillende partners: VIOE – Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed, UGent - Vakgroep Kunst-, muziek en Theaterwetenschappen, Erfgoedcel Hasselt, CC Casino, Erfgoedcel Mijnerfgoed). Een beperkt deel van zijn privé-archief bevindt zich bij de Archives d'Architecture Moderne. Er bleef ook materiaal achter bij erfgenamen, ex-medewerkers, bouwheren en andere private beheerders. Door zijn plots overlijden en de relatieve onbekendheid van zijn werk raakte zijn archief verspreid en verdwenen belangrijke delen. Het CVAA spoort deze archiefdocumenten op, waarbij het uitgebreid expertise opdoet over de verscheidenheid aan pistes om archiefstukken te lokaliseren. Het project geldt daarom als pilotproject voor het lokaliseren en wedersamenstellen van architectuurarchieven, in het bijzonder van de naoorlogse periode. Het team werkte in 2007 aan een integrale oeuvrelijst, lokaliseerde archiefmateriaal en vaardigde schrijfpdrachten uit. De publicatie is in de zomer 2008 gepland.

Uitvoering: Annelies Nevejans, Sofie De Caigny, Niene Dauphin (stagiaire UGent)

II.3 Het Gekwetste Gewest. Behoud, beheer en ontsluiting van wederopbouwarchieven in de Westhoek

In maart 2007 diende het CVAA in samenwerking met verschillende partners in de provincie West-Vlaanderen (Stadsarchief Diksmuide, Provinciaal Archief, Dienst Cultuur en Gebiedsgerichte werking Cultuur in de Westhoek) een aanvraag in voor een ontwikkelingsgericht project cultureel erfgoed. Het project loopt sinds 1 december 2007 en kadert in een ruimer project over wederopbouwarchitectuur in de Westhoek. Daarin tracht men een beoordelingskader op te maken zodat op een kwalitatieve manier kan worden omgaan met de typische

architectuur die in de Westhoek tot stand kwam na de Eerste Wereldoorlog. Daarnaast wil het project bij bewoners en bezoekers van de Westhoek het bewustzijn voor het unieke karakter van de wederopbouwarchitectuur vergroten. Om dit ruimere project goed te kunnen uitvoeren, is er nood aan kennis over de wijze waarop deze architectuur ontstond. Archieven bieden hiervoor een schat aan informatie. Het archiefproject 'Het Gekwetste Gewest' heeft de bedoeling een overzicht te maken van archiefmateriaal in verband met de wederopbouw na de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek. Het project richt zich zowel tot de gemeentelijke archieven als tot privé-archieven. In december 2007 ging projectmedewerker Eva Van Regenmortel aan de slag om ter plekke het project uit te voeren. Tegelijkertijd werd een wetenschappelijke begeleidingscommissie samengesteld waarin verschillende partners en experts zijn vertegenwoordigd (Johan Vannieuwenhuysse, Jeroen Cornilly, Rik Opsomer, Isabelle Verheire, Katrien Hindryckx, Chris Vandewalle, Annelies Nevejans en Sofie De Caigny). CVAA neemt een coördinerende en uitvoerende rol in dit project in.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Eva Van Regenmortel

II.4 Renaat Braem 1910-2010

Het VIOE - Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed organiseert in 2010 in samenwerking met het CVAA/VAI, een belangrijke manifestatie rond architect Renaat Braem, ter gelegenheid van diens 100ste geboortjaar. Deze herdenking biedt een unieke kans om via een monografie en overzichtstentoonstelling een grote lacune in het Vlaamse architectuuronderzoek te dichten, en het oeuvre van een van de belangrijkste architecten van de 20ste eeuw in Vlaanderen in binnen- en buitenland kenbaar te maken en te herwaarderen. In 2007 vonden verschillende overlegvergaderingen plaats met diverse partners en werden subsidiedossiers voorbereid.

Uitvoering: Sofie De Caigny

II.5 Partnership Universiteitsarchief KUL / Foto-album Hoste

Naar aanleiding van de publicatie *Focus architectuurarchieven: Huib Hoste 1881-1957* (2006) dook in 2007 een oud fotoalbum op over de bouw van het huis *De Bruyker* in Mortsel, een naoorlogs werk van architect *Huib Hoste*. Het album is een uniek stuk architecturaal erfgoed dat werfopbouw, architect, oorspronkelijke bewoners en aannemer uitgebreid belicht. De foto's vormen een bijzondere aanvulling op het persoonlijke archief van *Huib Hoste*. Het CVAA streeft ernaar dergelijke stukken te ontsluiten voor onderzoek en ging hiervoor een partnership aan met het Universiteitsarchief Leuven waar het album werd gedigitaliseerd en ontsloten. Het originele album blijft bij de private eigenaars.

Uitvoering: Bregje Provo, Sofie De Caigny

II.6 Huizen van papier

De Vlaamse stadsarchieven van Antwerpen en Mechelen en de Nederlandse gemeentelijke of streekarchiefdiensten van Rotterdam, Eemland (regio Amersfoort) en het Land van Heusden en Altena hebben sedert begin 2007 de krachten gebundeld voor een gezamenlijke subsidieaanvraag voor het digitaliseren en beschikbaar stellen van historische bouwtekeningen. De kerngroep bestaat uit deze vijf instellingen en bereidt een projectplan voor dat binnen het Work Programme 2008 van eContentPlus bij de Europese Commissie zal worden ingediend. Naast de voormelde vijf instellingen zijn partners uit diverse Europese steden aangezocht. De doelstelling is om het project in een breed Europees netwerk in te schakelen. Het CVAA treedt op als partner en biedt ondersteuning op vlak van communicatie naar verschillende doelgroepen en op vlak van expertise over metadata en materiële zorg van architectuurarchieven.

III. KENNISOVERDRACHT

Binnen de Vlaamse archief- en onderzoekinstellingen wordt belangrijke archivalische en architectuurhistorische kennis over architectuurarchieven gegenereerd. Het CVAA draagt hier in belangrijke mate toe bij. Het wil deze kennis bundelen en verspreiden in functie van het beter bewaren en ontsluiten van architectuurarchieven en het opbouwen van expertise over het architecturale erfgoed. Deze doelstelling wordt in praktijk gebracht door adviesverlening aan archiefvormers en –bewaarders. Daarnaast publiceert het CVAA resultaten van onderzoek van archieftechnische en architectuurhistorische aard. Beide reeksen hebben eveneens als doel archiefvormers, -beheerders en gebruikers bewust te maken van de waarde van architectuurarchieven. Tenslotte tracht het CVAA via studiedagen de kennis over architectuurarchieven door te geven aan een gedifferentieerd publiek.

III.1 Het CVAA als spreker op studiedagen van derden

- Op 5/3/2007 gaf CVAA-archivaris Annelies Nevejans een lezing *Gebouwen in Dozen* in Sint-Niklaas op de Contactavond Roerend Kerkelijk Erfgoed, een initiatief van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Deze contactavond laat erfgoedbeheerders en onderhoudsverantwoordelijken kennis maken met de actoren in de erfgoedsector die zich om het roerend kerkelijk erfgoed bekommeren, om zo de zorg voor dit waardevolle patrimonium te optimaliseren. De CVAA-archivaris situeerde het CVAA in de erfgoedwereld en sensibiliseerde over de culturele betekenis van een architectuurarchief. Deze lezing telde een 90-tal toehoorders.
- Op 29/3/2007 gaf CVAA coördinator Sofie De Caigny een lezing *Verborgen plekken ontbloomt. De organisatie van de lichaamshygiëne in de woning tijdens het interbellum in Vlaanderen* op de Studiedag Historisch Interieur, een initiatief van de Vakgroep Kunst-, Muziek- en Theaterwetenschappen van de Universiteit Gent.
- De archiefcoördinator gaf voorts een aantal lezingen in het kader van Open Monumentendag (zie II.4) en in het kader van de herneming van de tentoonstelling *Wonen in welvaart* (zie II.5).

III.2 Publicatie *Handleiding Architectuurarchieven: materiële zorg*

Voor de archieftechnische publicatiereeks rondde Hanne Van Herck (projectmedewerker Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg van de K.U.Leuven) in augustus 2006 een theoretisch onderzoek af rond de materiële zorg van architectuurarchieven. In het najaar 2006 startte het CVAA met het onderzoek naar de vertaling van dit rapport naar een publicatie die diverse betrokkenen kennis doorgeeft én sensibiliseert voor het belang van een goede materiële zorg van architectuurarchieven. Om praktijkvoorbeelden te stofferen ging het CVAA te rade bij toonaangevende architectenbureaus in Vlaanderen, het Nederlands Architectuurinstituut te Rotterdam, het KADOC in Leuven, het Nederlands Fotomuseum Rotterdam en de Universiteitsbibliotheek Gent. Daarnaast werden externe sponsors gezocht en werd bijkomende expertise inzake materiele zorg vergaard. Het boek rolde van de pers in augustus 2007 in 750 exemplaren en werd voorgesteld op 5 oktober 2007 in de Universiteitsbibliotheek Gent met een aantal toespraken en lezingen (Sylvia Van Peteghem, Pascal Ennaert, Sofie De Caigny, Paul Robbrecht en Leon Smets). Er waren een 50-tal toehoorders. In 2007 werden 140 boeken gratis verspreid en 90 verkocht via de VAI-website en de distributeur Exhibitions International. De nieuwe publicatie in de reeks *Handleiding architectuurarchieven* trok vernieuwde aandacht op de eerste aflevering in de reeks. Bijgevolg werden in 2007 van het handboek *Inventarisatie 21* exemplaren gratis verdeeld en 15 verkocht. Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans, Bregje Provo

III.3 Partnership AMSAB / Publicatie *Het Paleis op de heide*

Het CVAA werkt samen met het AMSAB - Instituut voor Sociale Geschiedenis aan een publicatie over Maxime Brunfaut. Het CVAA staat mee in voor de eindredactie, vormgeving en de coördinatie van de beeldredactie. Het

CVAa vroeg twee externe experts (professoren Hilde Heynen en Luc Verpoest) om inleidende essays te schrijven die het leven en werk van Brunfaut in een bredere maatschappelijke en architectuurhistorische context plaatsen. Op die manier wil het CVAa de architectuurhistorische kennis over het oeuvre van Brunfaut verhogen, wil het de verwevenheid van architectuur en politiek belichten, de archieven van Maxime Brunfaut vervolledigen en ontsluiten, de techniek van Oral History beter ingang doen vinden in het architectuurhistorisch onderzoek van de twintigste eeuw, en de aandacht vestigen op naoorlogs cultureel erfgoed als basis voor hedendaags debat. Het AMSAB en het CVAa beogen de publicatie van dit boek in 2008 af te ronden.

Uitvoering: Sofie De Caigny

III.4 Adviesverlening

Het CVAa kreeg in 2007 79 vragen (vgl. 2006: 62 / 2005: 45) in verband met architectuurgeschiedenis of architectuurarchieven.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans, Bregje Provo

III.5 F.A.Q en Toolbox

Via de website www.cvaa.be zijn in de rubrieken 'FAQ' en 'Toolbox', net als in 2006 een aantal antwoorden opgenomen op vaakgestelde vragen over archiefonderzoek en archiefbeheer. Op die manier maakt het CVAa de gegenereerde knowhow op een eenvoudige manier vlot toegankelijk.

Uitvoering: Annelies Nevejans

III.6 Focus Architectuurarchieven: Huib Hoste

Het boek *Focus Architectuurarchieven: Huib Hoste* raakte uitverkocht. De oeuvrelijst werd online raadpleegbaar gemaakt op de CVAa-website in 2007.

III.7 Onderzoeksbalans VIOE

De Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed wil een bundeling bieden van kennis en actuele onderzoeksprojecten met betrekking tot het onroerend erfgoed in Vlaanderen, tot stand gebracht door specialisten uit de gehele erfgoedsector. Het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed neemt de coördinatie van de Onderzoeksbalans ter harte. Als coördinator voor het veld van architectuurarchieven neemt het CVAa deel aan het project.

Uitvoering: Sofie De Caigny

III.8 Partnership Richtlijnen Sociale Huisvestingsmaatschappijen

Samen met het Rijksarchief werkte het CVAa aan het ontwikkelen van richtlijnen voor de selectie van de archieven van sociale huisvestingsmaatschappijen. De archieven van sociale huisvestingsmaatschappijen bieden immers zeer veel waardevolle informatie over de wooncultuur, het bouwproces, materiaalgebruik en de architecturale visie en sociaal-politieke ideologie van deze belangwekkende sociale actoren. De richtlijnen en aanbevelingen voor het bewaren, beheren en vernietigen van archiefbestanden bij sociale huisvestingsmaatschappijen werden gepubliceerd als *Archieven van sociale huisvestingsmaatschappijen Archiefselectielijst 2007. Functioneel model* in de reeks *Archiefbeheersplannen en selectielijsten van het Algemeen Rijksarchief*, Brussel, 2007.

IV. COÖRDINATIE

In het beleidsplan wordt de coördinatie geformuleerd als een dubbele opdracht: enerzijds het in kaart brengen van de bewaarplaatsen van architectuurarchieven in Vlaanderen, het onderzoeken van de mogelijkheden voor verwerving, bewaring, ontsluiting en valorisatie van architectuurarchieven alsook het inventariseren van de wijze waarop architectuurarchieven worden ingezet in onderwijs en onderzoek. Anderzijds moet het CVAa acties

ondernemen die leiden tot samenwerking tussen de verschillende actoren die zich inlaten met architectuurarchieven.

In de diverse projecten van het CVAa benut het centrum zijn unieke positie tussen archiefvormers en archiefbeheerders enerzijds en tussen (universitaire) onderzoekers en andere culturele actoren anderzijds. Samenwerking en coördinatie komt bijgevolg op diverse wijzen tot uiting: in de vertaalslag van een onderzoeksrapport naar een praktische handleiding (zie IV.2), in het (virtueel) samenbrengen van een gefragmenteerd architectuurarchief (zie III.2), in het publiceren van een architectuurhistorische studie op basis van oral history (zie IV.3), in de deelname aan de erfgoeddag (zie II.3), in specifieke projectmatige architectuurarchiefonderzoeken zoals het Gekwetst Gewest (zie III.3), in de ontsluiting van archiefmateriaal en in de overdracht en registratie van privaatrechtelijk architectuurarchiefmateriaal.

IV.1 Rapport *Architectuurarchieven in Vlaanderen*

Op 16 januari 2007 werd het rapport *Architectuurarchieven in Vlaanderen. Kwalitatieve veldbeschrijving en analyse van het Vlaamse architectuurlandschap* voorgesteld aan pers en publiek, in aanwezigheid van Guy Redig (kabinet minister Anciaux). Mariet Willinge, hoofd Collectie van het Nederlands Architectuurinstituut, gaf daarbij een lezing over de situatie van architectuurarchieven in Nederland. In het voorjaar van 2007 werd het boek (oplage 500 ex.) verstuurd naar tal van instellingen en personen die in aanraking komen met architectuurarchieven in Vlaanderen. Het boek kende in 2007 een verdere verspreiding via bestelling op de VAI-website (gratis). Totaal aantal verspreide boeken: 340. Het rapport kan ook kosteloos worden gedownload op de CVAa-website.

Uitvoering: Annelies Nevejans, Sofie De Caigny

IV.2 Opvolgen van signalen architectuurarchieven – Voorbereiding netwerk

Regelmatig wordt het CVAa op de hoogte gebracht van architectuurarchieven die nog geen goede bestemming hebben. Het CVAa beschouwt het als een permanente opdracht om te zoeken naar pistes voor een duurzame bewaring van dergelijke archiefbestanden. Daar het VAI/CVAa zelf over een uiterst beperkte depotruimte beschikt, wordt ondersteuning geboden bij de inventarisatie van de bestanden in situ. Daarnaast zoekt het CVAa naar duurzame samenwerkingsverbanden met archiefinstellingen die over archiefdepots beschikken om archieven onder te brengen. In het kader van het opstarten van een duurzame gedeelde depotwerking voerde het CVAa in de loop van 2007 gesprekken met het Stadsarchief Hasselt, het *Architecture Archive* Sint-Lukasarchief, het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed, het KADOC – K.U.Leuven, het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen, het Algemeen Rijksarchief Beveren, het Provinciaal Archief van West-Vlaanderen, het Provinciaal Architectuurarchief Antwerpen en het Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed Limburg.

In de loop van 2007 werd in dit kader advies en ondersteuning verleend in verband met de privé-archieven van Marcel Geens, familie Dugardyn, Axel Ghysaert en Camiel Van Elslande.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans

IV.3 Architectuurtijdschriften mapping

Historische architectuurtijdschriften bieden inzicht in de bouwproductie, toonaangevende architecten, verschillende visies en stijlen en invloedrijke auteurs uit het verleden. Ze zijn vandaag van onschatbare waarde voor historici maar ook voor architecten, ontwerpers, studenten, architectuurwetenschappers, kunsthistorici, monumentenzorgers en restaurateurs. Uit onderzoek in het kader van het Rapport *Architectuurarchieven in Vlaanderen* blijkt dat ze fysiek worden bewaard in diverse universiteitsbibliotheken, hogescholen, documentatiecentra, archiefinstellingen en museumbibliotheken. Door veelvuldig gebruik, diefstal, ouderdom, plaatsgebrek of onvolledigheid zijn sommige van deze reeksen bedreigd. Het CVAa nam als coördinatiecentrum

het initiatief om de architectuurtijdschriften in Vlaanderen in kaart te brengen. Er werden een aantal overlegvergaderingen gehouden met vertegenwoordigers van architectuurscholen en architectuurbibliotheken en een partnership voorbereid met Antilope (Universiteit Antwerpen). Het project krijgt een concrete uitwerking in 2008.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Bregje Provo

IV.4 Adviesraad

Cf. VII.1

IV.5 Digitalisering

Ter voorbereiding van het in 2008 op te starten project rond digitale architectuurarchieven werd in 2007 een projectnota opgesteld. Deze nota werd begin 2008 ter discussie voorgelegd aan de adviesraad. Voor het opstellen van de projectnota steunde het CVAa op de expertise van Jeroen Bekaert die in 2006 aan de UGent promoveerde met een proefschrift als ir. architect getiteld "Standards-based interfaces for harvesting and obtaining assets from digital repositories/Op standaarden gebaseerde interfaces voor het verzamelen en verwerven van objecten uit digitale bewaarplaatsen". Daarnaast nam Sofie De Caigny in november 2007 deel aan het internationaal colloquium rond digitale architectuurarchieven (zie VII.3).

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans

V. PROCEDURES VOOR OVERDRACHT & VERWERVING

De afgelopen jaren sensibiliseerde het CVAa over het belang van de bewaring van architectuurarchieven. Dit heeft interesse gewekt waardoor verschillende architecten of hun erfgenamen aanklopten voor advies om hun archieven te deponeren. Daar het CVAa niet over een eigen depot beschikt, tracht het CVAa samen te werken met bestaande depots om op korte termijn een bewaarplaats te vinden.

Uitvoering: Sofie De Caigny, Annelies Nevejans

V.1 Architectuurarchief Marcel Geens

Het CVAa werd gecontacteerd (april 2007) om het archief van architect Marcel Geens van vernietiging te redden. Marcel Geens was actief als architect vanaf de jaren '50 tot midden jaren '90 van de 20ste eeuw, voornamelijk in Antwerpen. Het CVAa gaf het signalement door aan het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen.

V.2 Architectuurarchief familie Dugardyn

Het CVAa werd gecontacteerd door het architectuurbureau Dugardyn (mei 2007) om advies te verlenen over een goede materiële zorg, inventarisatie en ontsluiting van het archief van het kantoor. Dit bureau speelt sedert 1914 al drie generaties lang een vrij prominente rol in West-Vlaanderen (o.a. wederopbouwarchitectuur, villabouw aan de kust, industriebouw en vooral veel restauraties van historische gebouwen en monumenten). Bij architect Antoine Dugardyn leeft de wens om dit waardevolle archief op een verantwoorde manier te ordenen, te inventariseren, te herverpakken, enz., zodat dit archief voor de toekomst veilig gesteld kan worden. Het CVAa zal in 2008 een concreet werkingsplan opstarten.

V.3 Architectuurarchief Axel Ghyssaert

In 2006 werd het architectuurarchief van Axel Ghyssaert (°1933) grotendeels overgedragen aan de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen. In 2007 startte het CVAa een procedure op om ook voor de maquettes een

geschikt onderkomen te vinden. Het *Architecture Archive* - Sint-Lukasarchief vzw toonde zich bereid. In 2008 zal de overdracht plaatsvinden.

V.4 Architectuurarchief Camiel Van Elslande

Van de erfgenamen van architect Camiel Van Elslande kwam de vraag naar een goed onderkomen voor het privé-archief van deze architect. Het CVAa begeleidde de erfgenamen bij het voorbereiden van de overdracht en de selectie van een professioneel erfgoeddepot. De overdracht zal vermoedelijk in 2008 plaatsvinden.

VI. COMMUNICATOR EN BEMIDDELAAR

Het CVAa wil als communicator en bemiddelaar fungeren tussen alle actoren die met architectuurarchieven in aanraking komen. Het voorbije werkingsjaar heeft het CVAa het veld van de Vlaamse architectuurarchieven vertegenwoordigd op verschillende professionele en publieke fora.

VI.1 Adviesraad

In 2007 kwam de adviesraad van het CVAa bijeen op 29 mei voor de bespreking van het nieuwe beleidsplan van het CVAa. Op 24 september 2007 vond een bijeenkomst van de adviesraad plaats waarin een lezing van Anita Hopmans, Jos Holskamp en Anja Tollenaar 'Vormgevingsarchieven in Nederland' centraal stond. Omdat de situatie van de vormgevingsarchieven in Nederland enkele belangrijke parallellen vertoont met de situatie van architectuurarchieven in Vlaanderen, was deze casus inspirerend voor de ontwikkeling van een toekomstplan voor het erfgoed van de architectuurarchieven in Vlaanderen.

Uitvoering: Sofie De Caigny

VI.2 Vertegenwoordiger in verschillende overlegorganen

Het CVAa gaf in 2007 invulling aan de rol van communicator en bemiddelaar door het veld van de architectuurarchieven te vertegenwoordigen in verschillende nationale en internationale overlegorganen:

- VVBAD/AHD (Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief- en Documentatiewezen / Sectiebestuur Archief en Hedendaags Documentbeheer + werkgroep privaatrechterlijke archief), Sofie De Caigny, Annelies Nevejans
- Adviesraad Archiefbank Vlaanderen, Annelies Nevejans
- Input geven aan de programmacommissie OKV (Openbaar Kunstbezet in Vlaanderen), Sofie De Caigny
- KAPA (Kring van Archivarissen in de Provincie Antwerpen), Sofie De Caigny
- ICA/SAR (International Council on Archives / Section on Architectural Records), Sofie De Caigny
- ICAM (International Confederation of Architectural Museums), Sofie De Caigny
- VCM – Contactforum voor erfgoedverenigingen, Sofie De Caigny
- OKBV (Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen), Sofie De Caigny

VI.3 Deelname aan colloquia, aanwezigheid op lezingen en tentoonstellingen

Het CVAa nam deel aan

- Boekpresentatie Paul Van Aerschot, 11.12.2007 (Sofie De Caigny)
- Conferentie 'De ontsluiting van cultureel erfgoed via the European Digital Library', Ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media – Agentschap Kunsten en Erfgoed, 10.12.2007 (Annelies Nevejans)
- Conferentie 'Buildings on paper. Architectural Archives: The Resources and Their Uses', RIBA Trust / British Architectural Library, Victoria & Albert Museum, Londen (Verenigd Koninkrijk), 4.12.2007 (Sofie De Caigny, Annelies Nevejans, Bregje Provo)
- The picturesque and beyond: landscape and modernity. Ghent Urban Studies, 30.11.2007 (Sofie De Caigny)

- Studiedag 'Kennis maken met het MAS. Kennis- en informatiemanagement in de erfgoedsector, MAS, Antwerpen, 13.11.2007 (Annelies Nevejans)
- Colloquium 'Architecture & Archives Numériques natives, Cité de l'architecture & du patrimoine, Parijs (Frankrijk), 8-10.11.2007 (Sofie de caigny)
- Congres 'Informatie 2007, VVBAD, Gent, 13-14.09.2007 (Bregje Provo)
- Rondetafel Privaatrechterlijke Archieven, VVBAD, 12.06.2007 (Annelies Nevejans)
- Symposium 'Archief in vorm II', Premsela Stichting, RKD, NAI, Den Haag (Nederland), 31.05.2007 (Sofie De Caigny)
- Studiedag Historisch Interieur, UGent, 29.03.2007 (Sofie De Caigny)
- Colloquium 'De toekomst van erfgoed', Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting, Gent, 21-24.03.2007 (Bregje Provo, Annelies Nevejans, Niene Dauphin)
- Studiedag competentie management, de levende organisatie en levenslang leren / Algemene ledenvergadering VVBAD, Brussel, 20.03.2007 (Sofie De Caigny)
- Namiddagen van de topografie, Beursschouwburg Brussel, 16.03.2007 (Sofie De Caigny)
- Studiedag 'Het Max-Wildiersfonds geëvalueerd', VVBAD, Koninklijke Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, Brussel, 9.03.2007 (Annelies Nevejans)
- KAPA, jaarlijkse ledenvergadering, Stadsarchief Geel, 26.01.2007 (Sofie De Caigny)

VII. SAMENVATTING

Het werkingsjaar 2007 was het laatste jaar van de eerste beleidsperiode waarin de inspanningen van de vorige jaren hun vruchten afwierpen. Tegelijkertijd werden in de voorbereiding van het beleidsplan 2008-2012 een aantal nieuwe projecten en samenwerkingsverbanden opgestart. Al deze projecten hadden betrekking op de registratie en prospectie van privaatrechtelijke architectuurarchieven, sensibilisatie, de coördinerende functie van het CVAA en de ontwikkeling en verspreiding van expertise. In 2007 kreeg het CVAA op basis van het ingediende beleidsplan voor het archiefdecreet op privaatrechtelijke archieven de bevestiging dat deze werking zal gesubsidieerd worden van 2008 tot 2012.

In 2007 lag er bijzondere nadruk op drie projecten. Nadat in 2006 het stafkaartonderzoek van het veld van de architectuurarchieven werd afgerond, kon het aan het publiek worden gepresenteerd. CVAA investeerde in een brede verspreiding van dit belangwekkende rapport dat ook via zijn website downloadbaar is. Op het vlak van sensibilisatie rendeerden de investeringen van de voorbije jaren eveneens. De tentoonstelling *Wonen in welvaart* werd drie maal hernomen waardoor een het aantal bezoekers exponentieel toenam. Het daaraan gekoppelde nevenprogramma van gidsbeurten, lezingen en educatie maakte dat deze sensibilisatie niet alleen werd verbreed, maar naar specifieke doelgroepen ook werd verdiept. Als expertisecentrum realiseerde CVAA een tweede aflevering in de reeks *Handleiding architectuurarchieven* over Materiële zorg. Het boek werd in de omkadering van twee lezingen gepresenteerd aan het publiek en werd uitgebreid belicht in de CVAA-communicatie om het zo wijd mogelijk te verspreiden naar archiefbeheerders en andere betrokkenen.

Het personeelsbestand van het CVAA bestond in 2007 uit een archiefcoördinator, Sofie De Caigny (100 % f.t.e., contract onbepaalde duur), een archivaris, Annelies Nevejans (80 % f.t.e., aangesteld op 1 maart 2004, contract onbepaalde duur) en een projectleider, Bregje Provo (60% f.t.e. aangesteld op 20 januari 2004, contract onbepaalde duur). De projectleider werd tijdens de maand januari 2007 naar aanleiding van ouderschapsrust vervangen door Herlinde Van Langenhove (60 % f.t.e., contract bepaalde duur). De archiefcoördinator, de archivaris en de projectleider vormen samen het team dat de algemene en specifieke doelstellingen van het CVAA tracht te realiseren. Voor het office management en de publiekswerking werd samengewerkt met het VAi (cfr. financiële afrekening). Daarnaast liep Niene Dauphin, studente Kunstwetenschappen aan de UGent, drie maanden stage op het CVAA. Zij werd hierbij begeleid door Sofie De Caigny. In december 2007 werd het team aangesterkt met een projectmedewerker/archivaris Eva Van Regenmortel (100% f.t.e., contract bepaalde duur

1/12/07-31/10/08) voor het project 'Het Gekwetste Gewest. Behoud, beheer en ontsluiting van de wederopbouwarchieven in de Westhoek'.

Het CVAA werkt binnen de koepel van de vzw Vlaams Architectuurinstituut (VAI). CVAA en VAI zijn samen gehuisvest in de gebouwen van de internationale kunstcampus deSingel. In 2007 is er geen concreet gemeenschappelijk project uitgewerkt tussen CVAA en VAI, maar werd - wanneer dit nodig bleek - wederzijds feedback gegeven en werd deskundigheid en informatie gedeeld. CVAA en VAI voeren de eigen opdrachten en doelstellingen uit zoals vastgelegd in de beleidsplannen en overeenkomsten met de overheid. Het coördinatie en –expertisecentrum voor architectuurarchieven en het Vlaams Architectuurinstituut genereren beide heel wat relevante kennis over de geschiedenis, het actuele en de toekomst van de architectuur in Vlaanderen. De symbiose van de instellen versterkt hen beide.

Voor het financiële verslag wordt verwezen naar de afrekening in bijlage van het VAI en naar het financieel verslag 2007 van het CVAA.

VIII. BIJLAGEN

Bijlage 1: Personeelbestand

Sofie De Caigny	Coördinator, 5/5
Annelies Nevejans	Archivaris, 4/5
Bregje Provo	Projectleider, 3/5 (01/2/07-31/12/07)
Herlinde Van Langenhove	Vervanging projectleider, 3/5 (01/01/07-31/01/07)
Eva Van Regenmortel	Projectleider 'Gekwetst Gewest', 5/5 (01/12/07-31/12/07)

Bijlage 2: Ledenlijst Raad van bestuur en Algemene vergadering Vlaams Architectuurinstituut vzw

Raad van bestuur

Wivina Demeester	voorzitter algemene vergadering en raad van bestuur
Piet Van Cauwenberghe	ondervoorzitter algemene vergadering en raad van bestuur
Christian Dugardyn	penningmeester algemene vergadering en raad van bestuur
Hilde Heynen	secretaris algemene vergadering en raad van bestuur (ontslagnemend)
Kristiaan Borret	lid raad van bestuur en algemene vergadering
André Loeckx	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Inge Schoups	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Marcel Smets	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Jan Strubbe	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Paul Van Lindt	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Ignace Vandenaabeele	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Jan Vermassen	lid raad van bestuur en algemene vergadering
Moosa Benafti	waarnemer

Algemene vergadering

Wivina Demeester	voorzitter algemene vergadering en raad van bestuur
Piet Van Cauwenberghe	ondervoorzitter algemene vergadering en raad van bestuur
Christian Dugardyn	penningmeester algemene vergadering en raad van bestuur
Hilde Heynen	secretaris algemene vergadering en raad van bestuur (ontslagnemend)
Geert Bekaert	oud-voorzitter, lid van de algemene vergadering

André Bergen	lid algemene vergadering
Kristiaan Borret	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Christine Conix	lid algemene vergadering
Filip De Pau	lid algemene vergadering
Goedele Desmet	lid algemene vergadering
Marc Dubois	lid algemene vergadering
André Loeckx	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Inge Schoups	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Marcel Smets	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Jan Strubbe	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Ignace Vandenabeele	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Paul Van Lindt	lid algemene vergadering en raad van bestuur
Bob Van Reeth	lid algemene vergadering
Jan Vermassen	lid algemene vergadering en raad van bestuur

Bijlage 3: CVAa in de pers

Overzicht persartikelen over activiteiten van het CVAa - 2007

- Publicatie: *Architectuurarchieven in Vlaanderen. Kwalitatieve veldbeschrijving en analyse van het Vlaamse architectuurarchieflandschap*
 - o 'Architectuurarchieven in Vlaanderen' in: *Interbellum*, jg. 27, nr. 3, p. 4.
 - o 'Architectuurarchieven in Vlaanderen' in: *VCM-contact*, jg. 14, nr. 51, p. 24.
 - o Hooft, Elise, 'Architectuurarchieven in Vlaanderen' in: *M&L Binnenkrant*, jg. 26, nr. 2, p. 4.
 - o Kwakkenbos, Lars, 'Archieven' In: *A+*, 2007, nr. 206, p. 98.
- Publicatie: *Handleiding Architectuurarchieven: inventarisatie*
 - o De Caigny, Sofie en Provo, Bregje, 'Handleiding architectuurarchieven. Deel 1 Inventarisatie. Deel 2 Materiële Zorg.' In: *Cr.*, jg. 8, nr. 3, pp. 39-40.
- Publicatie: *Handleiding Architectuurarchieven : materiële zorg*
 - o Anckaer, Jan, 'Handleiding architectuurarchieven' in: *Bibliotheek- & archiefgids*, 2007, nr. 6, p. 42.
 - o Daveloose, Barbara, 'Handleiding architectuurarchieven: materiële zorg' in: *M&L Binnenkrant*, jg. 26, nr. 5, pp. 6-7.
 - o De Caigny, Sofie en Provo, Bregje, 'Handleiding architectuurarchieven. Deel 1 Inventarisatie. Deel 2 Materiële Zorg.' In: *Cr.*, jg. 8, nr. 3, pp. 39-40.
 - o 'Handleiding architectuurarchieven: materiële zorg' op *website Erfgoedcel Meetjesland* (<http://www.erfgoedcelmeetjesland.be/news.php?catid=6&lang=NL&newsno=317>)
 - o "'Handleiding architectuurarchieven: materiële zorg' in: *e-zine Archiefdienst Provincie West-Vlaanderen*, jg. 8, nr. 3
(http://tools.emailgarage.com/Assets/_Lc6QO568Em6ZlcskQrwNw~/GENIETEN/200712_archiefbrief.html#persberichten)
 - o Kwakkenbos, Lars, 'Archieven' in: *A+*, 2007, nr. 209, p. 73.
 - o V., P., 'Een nieuwe handleiding omtrent architectuurarchieven' in: *SIWE nieuwsbrief*, nr. 38-39, p. 10.
- Publicatie: *Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973*
 - o 'Eigen haard is goud waard' in: *Milieufront Omer Wattez*, 2007, nr. 1, pp. 13-14.
 - o Janssen, Joke, 'Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973' in: *S&RO*, 2007, nr. 2, pp. 55-56.
 - o T'Jonck, Pieter, 'Omkijken in verwondering' in: *A+*, 2007, nr. 205, p. 126.
 - o 'Wonen in welvaart' in: *M&L Binnenkrant*, jg. 26, nr. 1, p. 3.
- Publicatie: *Huib Hoste 1881-1957*
 - o MR, 'Huib Hoste' in: *In de steigers*, 2007, nr. 2, pp. 70-71.
 - o Van Campenhout, Nico, 'Huib Hoste 1881-1957' in: *Wetenschappelijke Tijdingen*, jg. 65, nr. 3, pp. 257-258.
- Tentoonstelling : *Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973.* herneming door VMSW in Brussel
 - o 'Wonen in welvaart' in: *Brochure Vlaanderendag*, 22 april 2007.

- Janssen, Joke, 'Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973' in: *S&RO*, 2007, nr. 2, pp. 55-56.
- Tentoonstelling : *Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973*. herneming door Stad en Architectuur in Leuven
 - Van Steenkiste, Matthieu, 'Expo toont evolutie van naoorlogse wooncultuur' in: *Gazet van Antwerpen*, 30 maart 2007, p. 62.
- Tentoonstelling : *Wonen in Welvaart. Woningbouw en wooncultuur in Vlaanderen, 1948-1973*. herneming door Oostende Werft in Oostende
 - Corelio, 'Westerkwartier van laag naar hoog' in: *Het Nieuwsblad – Oostende/Westhoek*, 6 oktober 2007, p. 69.
 - 'Wonen in Welvaart' in: *Nieuwsbrief Oostende Werft*, oktober 2007.
- Erfgoeddag
 - mac, 'Kitsch, camp of design' in: *Het Nieuwsblad – Oudenaarde-Wetteren*, 20 april 2007, p. 60.

Bijlage 4: Registratie van privaatrechtelijke architectuurarchieven

Overzicht 2007 met het aantal fiches met het trefwoord 'architectuur' in ODIS :

Type steekkaart	Aantal ingevoerde steekkaarten	Aantal publiek beschikbare steekkaarten
archieven	62 (waarvan 21 door CVAa en 41 door andere partners)	43 (waarvan 19 door CVAa en 24 door andere partners)
Instellingen	6 (waarvan 3 door CVAa en 3 door andere partners)	0
Personen	65 (waarvan 37 door CVAa en 28 door andere partners)	30 (waarvan 18 door CVAa en 12 door andere partners)
Publicaties	30 (waarvan 27 door CVAa en 3 door andere partners)	19 (waarvan 17 door CVAa en 2 door andere partners)
totaal	163 (waarvan 88 door CVAa en 75 door andere partners)	92 (waarvan 54 door CVAa en 38 door andere partners)

ODIS staat voor Onderzoekssteunpunt en Databank intermediaire structuren in Vlaanderen, 19de en 20ste eeuw. In de via het web te consulteren ODIS-databank worden door de diverse partners (waaronder het CVAa) gegevens i.v.m. organisaties, personen, periodieken, archieven en verkiezingsuitslagen verzameld en met elkaar verbonden. Data uit de vele, verspreide gegevensbanken en repertoria die in België werden aangemaakt, kunnen aldus worden geactualiseerd, gecentraliseerd en gerelateerd, met een optimale en hernieuwde wetenschappelijke valorisatie als gevolg.

Archiefbank Vlaanderen is geïntegreerd in het relationele datamodel van de ODIS-databank. De ODIS-databank opereert als een soort 'moederdatabank' voor Archiefbank Vlaanderen, onder meer voor de "authority records" van archiefvormers en de steekkaarten voor archiefbestanden. Door de integratie van beide databanken kunnen de steekkaarten van Archiefbank Vlaanderen inhoudelijk worden gekoppeld met organisaties, personen, periodieken en verkiezingslijsten, in zoverre zij daarover informatie bevatten.